

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Brno

Inspekční zpráva

Mateřská škola internátní, Hněvkovského 62, Brno, 617 00

Hněvkovského 62/71, 617 00 Brno

Identifikátor zařízení: 600 107 124

Zřizovatel: Město Brno - Městská část Brno - jih, Mariánské nám. 13/152, 617 00 Brno

Školský úřad Brno, Křížová 22, 603 000 Brno

Termín konání inspekce: 3. 11. - 4. 11. 1999

Čj.	122 478/99 - 11087
Signatura	ol2at104

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Plánování a příprava vzdělávací činnosti

Škola vytvořila pracovní verzi vlastního kurikula, do něhož vložila prvky osobnostně orientovaného modelu předškolní výchovy, zohledňujícího současné trendy v pedagogickém myšlení. Ředitelka i učitelky MŠ věnovaly této práci úctyhodné úsilí. Při realizovaných činnostech ho však zatím nevyužívají. V práci a při formulování cílů vycházely většinou z „Programu výchovné práce pro jesle a mateřské školy“ (SPN 1983).

Vzdělávací činnosti byly naplánovány rovnoměrně a vyváženě, v rámci týdenních témat. Cíle těchto témat však sloužily hlavně k motivaci a netvořily integrované celky, postihující přirozené logické souvislosti, příčiny a následky. Příprava vzdělávacích činností nebyla dostatečně promyšlená a nabídka aktivit byla většinou omezená. Při realizaci docházelo k záměně obsahu s cílem, případně daný obsah stanovenému cíli neodpovídal. Požadavky byly málo diferencované a ne vždy promyšlené.

Vzhledem k malé cílevědomosti byly plánování a příprava uskutečněných vzdělávacích činností hodnoceny jako ještě vyhovující.

Podmínky vzdělávací činnosti

Personálně je škola zajištěna velmi dobře. Všechny učitelky mají odbornou a pedagogickou způsobilost, s výjimkou jedné, která ale dokončuje bakalářské studium speciální pedagogiky. To přispívá ke zkvalitnění prevence poruch komunikačních schopností u dětí. Ředitelka má vysokoškolské vzdělání pro učitelství v mateřských školách.

Škola je umístěna u frekventované vozovky. Přiléhá k ní prostorná zahrada s velkým množstvím zeleně a standardním, ale účelným vybavením, s převážně kovovými průlezkami a přístřeškem. Zahrada poskytuje velmi dobré podmínky pro veškeré činnosti s dětmi.

Budova MŠ je třípatrová. Dvě třídy denně docházejících dětí jsou umístěny ve zvýšeném přízemí a dvě třídy internátní v prvním patře. Ve třetím poschodí je internát. Prostorové podmínky odpovídají počtu zapsaných dětí a dávají příležitost ke spontánním i pohybovým aktivitám. Všechny místnosti školy jsou dobře tepelně zajištěné, čisté a světlé. Jenom ve 2. třídě je nedostatečné umělé osvětlení.

Materiální podmínky, které byly při inspekci v roce 1995 hodnoceny pouze jako odpovídající, se díky změnám v prostorách budovy, podstatně zlepšily. Zejména úprava vnitřního prostředí, jeho zútulnění, pěkná a vkusná výzdoba, včetně dětských výtvarných prací ovlivnily interiér tak, že působí příjemně, přátelsky a vstřícně. Nové vybavení ředitelka pořizuje uvážlivě a v souladu s potřebami dětí. MŠ má dostatek didaktické techniky, pomůcek a hraček, které jsou ve třídách volně k dispozici. Zatím škole chybí (je však plánováno) vybavení pro zvýšení estetiky a kultury stolování.

Stanovené uspořádání činností dětí během dne respektuje vyváženost a pružnost. Pouze zohlednění délky spánku (ne však podle individuální potřeby, ale podle věku) a maximální využití pobytu dětí venku, je orientováno do letního období, i když je možné i v období zimním. Přechody mezi aktivitami byly v jednotlivých třídách prováděny různým způsobem. Převažovala však značná organizovanost, zejména v internátních třídách. Pitný režim byl zajištěn a přirozeným způsobem fungoval. Vedení školy vytvořilo podmínky pro integraci jednoho zdravotně postiženého chlapce. Míni i nadále realizovat a postupně i formálně doložit integraci dalších dětí, které vykazují známky zdravotního postižení a jsou již do MŠ přijaty.

Podmínky pro vzdělávací činnost v jednotlivých třídách jsou nerovnovážné z hlediska odlišného sociálního složení dětí. Ve dvou třídách s denním provozem jsou umístěny děti převážně z okolí MŠ a jejich struktura odráží zastoupení obyvatel v této části města. V dalších dvou třídách (s internátním provozem) převažují děti různých národností ze sociokulturně znevýhodněného prostředí, což nese vysoké nároky na práci učitelek v těchto třídách

Úroveň podmínek pro vzdělávací činnost byla ve svém souhrnu hodnocena jako dobrá. V internátních třídách, vzhledem k sociokulturnímu hledisku, byla konstatována zvýšená náročnost. V materiálních a estetických podmínkách došlo k výraznému zlepšení, jsou tedy hodnoceny jako velmi dobré.

Organizace, formy a metody vzdělávací činnosti

V činnosti školy byly zaznamenány rozdílné pedagogické přístupy k vedení výchovně vzdělávací práce. Ve třídách denního provozu využívaly učitelky volnějších organizačních forem a vhodnějších metod. Situačně reagovaly na zájmy dětí. V internátních třídách probíhala práce s dětmi více řízeně a organizovaněji, včetně činností v podvečerních a večerních hodinách, kdy s dětmi pracují pomocné vychovatelky. V menší míře zde byla rozvíjena přirozená kázeň, spontaneita, individuální a skupinová činnost, která by dětem dávala větší prostor k sebevyjádření a uplatnění. Ukazoval se i vyšší sklon učitelek k zažitým a rutinním způsobům práce s dětmi, včetně tendence organizovat činnosti všech dětí najednou ve stejném čase, přestože počet svěřenců ve třídě byl optimální a dovoľoval promyšlenější individualizaci přístupu.

Učitelky i vychovatelky (zejména u dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí) dbaly na vytváření a procvičování sebeobslužných a hygienických dovedností. Méně však všechny sledovaly upevňování zdvořilostních návyků a rozvoj samostatnosti při stolování.

Účelnost organizace vzdělávacích činností a vhodnost použitých forem i metod práce byly celkově hodnoceny jako průměrné.

Motivace a hodnocení

Učitelky hodnotily při uskutečňovaných činnostech projevy a chování dětí pouze pozitivně. Posilovaly vztahy tolerance. Nesoustřeďovaly se na vyhledávání chyb a nedostatků, ale všeobecně povzbuzovaly dětskou sebedůvěru a snažení. K rozvíjení nabízených činností však děti systematicky nepodněcovaly, ani je nevedly k sebehodnocení a oceňování vlastních výkonů. Z hlediska dlouhodobějšího posuzování vývoje dětí se učitelky málo systematicky a promyšleně věnovaly analýze dětských individuálních projevů a následnému vyvození závěrů.

Motivace a hodnocení dětí při výchovně vzdělávací činnosti měly celkově dobrou úroveň.

Interakce a komunikace

Všechny učitelky přijímaly děti pozitivně a věnovaly jim náležitou pozornost. Interakce a komunikace ve třídách denních dětí však byla založena více na vzájemné důvěře a partnerství. Uplatňování verbálních projevů učitelek a dětí bylo vyvážené a úroveň vzájemné spolupráce dobrá. Mezi dětmi panovaly pěkné vztahy. V internátních třídách, zejména tam, kde byla větší

kumulace dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí, docházelo často ke konfliktům, které děti neuměly řešit. Je zřejmé, že konflikty byly podmíněny složením třídy z dětí, které nemají dostatek sociálně - pozitivních příkladů chování. V řešení konfliktů jim bránila i řečová bariéra a výrazné nedostatky ve verbálním projevu. Přestože učitelka dbala na dodržování pravidel kamarádkého chování a měla snahu provokovat děti k řeči, přebírala často veškerou aktivitu na sebe, čímž utlumovala projevy dětí. Většinou ale učitelky na podněty dětí reagovaly, vyslechly jejich přání a sdělení, hovořily s nimi, nerozvíjely však dětský jazykový projev cílevědomě. Otázky, které kladly, měly hlavně zjišťující a ne rozvíjející podobu.

Interakce a komunikace byly, vzhledem k podmínkám, které škola má díky sociálnímu složení dětí v internátních třídách, hodnoceny celkově jako dobré.

Spontánní činnosti

Děti si mohly volně vybírat hračky a pomůcky pro spontánní aktivity. Učitelky do jejich činností vstupovaly většinou nenásilně, stávaly se účastníky dětské hry a více či méně ji pomáhaly rozvíjet. Jen v některých třídách však děti měly možnost setrvat u hry, pokud se nechťely zúčastnit řízených činností. Jinak délku her a jejich ukončení určovala učitelka a děti ne vždy mohly započatou činnost dokončit, zejména při organizovaných přechodech ke stolování. V denních třídách si děti hrály tvořivě, se zájmem a fantazií. Naopak v internátních třídách byly hry chudé, poznamenané nedostatkem podnětů, fantazie a zážitků, především z domova. Učitelky i vychovatelky rozvíjely volnost a spontaneitu méně, než je pro tyto děti žádoucí. Mnohé činnosti (s konstruktivními a drobnými stavebnicemi) orientovaly zbytečně ke stolečkům (i ve večerních hodinách). Hry pak byly statické a možnosti pro pohyb v maximálně možné a potřebné míře děti nevyužily.

Úroveň sledovaných spontánních činností byla celkově dobrá.

Řízené činnosti

Řízené činnosti, které vycházely z jednotlivých složek výchovy, zařazovaly učitelky rovnoměrně. Jejich kvalita byla poznamenána rozdílnou mírou cílevědomosti, diferencovanosti a organizovanosti. Učitelky většinou neměly ujasněný cíl, který budou při činnostech sledovat a na učební příležitosti reagovaly různě. V denních třídách, kde probíhaly řízené aktivity spíše průběžně a skupinově, je učitelky přizpůsobovaly potřebám a zájmům dětí bez větších zásahů. Děti se projevovaly aktivněji, mohly se více realizovat. V internátních třídách učitelky uplatňovaly více řízenost a konzervativní styl práce, přebíraly aktivitu na úkor uplatnění samostatného myšlení dětí. Ty pak měly méně příležitostí k seberealizaci a k individuálnímu rozvoji jazykového projevu. Projevovaly větší pasivitu a velkou závislost na pokynech učitelek. Efektivita řízených činností se jevila jako nižší. Navíc zde působil faktor nedostatku zážitků a podnětů z rodinného života, kterých se dětem dostává málo a omezený přístup k získávání zkušeností od vrstevníků většinové populace. V jedné z internátních tříd je integrován chlapec se speciálními potřebami a vedení školy (stanovením nižšího počtu dětí ve třídě) i učitelky vytvářejí pro jeho rozvoj dobré podmínky, které jsou odborně garantované.

Řízené činnosti měly, vzhledem k náročnosti a ztíženým sociodemografickým podmínkám v internátních třídách, celkově dobrou úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávací činnosti

Kvalita výchovně vzdělávací činnosti školy byla hodnocena ve všech jevech jako dobrá,, s výjimkou plánování a přípravy, které byly posouzeny jako ještě vyhovující. Velmi se zlepšily materiálně technické podmínky, vybavenost a prostředí MŠ, které působilo příjemně a vkusně. Úroveň vzdělávací činnosti školy významně ovlivnily sociodemografické podmínky, dané ne příliš vhodným soustředěním dětí ze sociokulturně znevýhodněných rodin v internátních třídách. Jisté uvolnění a pružnost byly v práci MŠ patrné, hlavně ve třídách denně docházejících dětí, ale chyběla větší promyšlenost a cílevědomost v práci většiny učitelek.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepce školy vychází z osobnostně orientovaného modelu předškolní výchovy a podmínek mateřské školy. Dlouhodobé i střednědobé cíle tomuto pojetí odpovídají a vhodně vystihují koncepční záměry. Úkoly ročního plánu na ně navazují a tvoří ucelený systém. Prostředky, které mají být cestou k naplnění uváděných cílů sice postihují základní orientaci a vztahují se k ní, jsou však málo konkrétní. Chybí jasné stanovení postupných kroků. Koncepci vypracovala ředitelka školy a při svém nástupu do MŠ v roce 1998 ji předložila spolupracovnicím, které ji akceptovaly. Rodiče následně taktéž.

Plánování školy je, i přes některé nedostatky účinné, promyšlené a vystihuje potřeby MŠ. Jeho úroveň je velmi dobrá.

Organizování

Organizace chodu školy je promyšlená a zajišťuje efektivní řízení. Kompetence a povinnosti pracovníků jsou jasně vymezeny v pracovním plánu školy a v pracovních náplních. Všichni s nimi byli prokazatelně seznámeni. Ředitelka má stanovenou zástupkyni, na kterou deleguje úkoly spojené s řízením školy. Většinu úkolů se však snaží plnit sama. Pro rodiče vypracovala vnitřní řád školy, který upravuje jejich povinnosti a pravidla provozu MŠ. Drobné nedostatky, které v něm byly zjištěny, ředitelka v průběhu inspekce odstranila. Využití pracovní doby učitelek a pomocných vychovatelek v organizaci pedagogického procesu je efektivní.

Jako problematické a méně vhodné se jeví rozdělení dětí do tříd denních a internátních. Přitom se nabízí přirozená integrace obou skupin dětí, která může přispět k jejich vzájemnému obohacování, toleranci a přijímání různých etnických a kulturních odlišností. Pozitivní je starost ředitelky o zajištění a rozšíření integrace dětí se speciálními potřebami, k níž již učinila některé kroky.

Povinná dokumentace školy je zpracována v souladu s § 45b zákona ČNR č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, v platném znění. Důvěrné informace jsou řádně zabezpečeny proti zneužití. Po administrativní stránce je dokumentace vedena velmi pečlivě a přehledně. Všechny pracovníce mají přístup k informacím. Ředitelka je informuje včas a v potřebném rozsahu. Využívá k tomu operativní miniporady, osobní jednání, pedagogické a pracovní porady i „vnitřní zpravodaj MŠ“, v němž učitelkám předává nejdůležitější informace.

Mateřská škola je otevřená rodičům. Poskytuje jim dostatečný prostor pro vstup do života MŠ. Mnozí rodiče také využívají individuální konzultace, které škola nabízí a zapůjčují si i odbornou literaturu. Z ankety, do které se zapojila asi polovina rodičů, vyplynula celková spokojenost s kvalitou práce školy. Nejvíce rodiče oceňovali širokou nabídku aktivit, vstřícnost učitelek a celkové zlepšení práce MŠ při nástupu nové ředitelky.

Pro zájmové aktivity škola vytváří značný prostor. Nabízí několik zájmových kroužků (plavecký výcvik předškolních dětí, pohybovou přípravu dětí organizovanou v areálu ZŠ, hudebně pohybový kroužek, výtvarný kroužek - kreslíme pro radost a anglický jazyk pro předškolní děti). Většinu kroužků vedou učitelky MŠ, kromě výuky angličtiny, která je zajištěna cizím lektorem. Začlenění těchto kroužků do života MŠ je přirozené a nijak nenarušuje celkovou organizaci. Škola zajišťuje preventivní péči pro děti s poruchami komunikačních schopností. Jezdí pravidelně na školu v přírodě.

MŠ prezentuje svoji práci při veřejných vystoupeních a organizuje dny otevřených dveří. Dobře spolupracuje s odbornými i vzdělávacími institucemi (se základní školou, se zubním a praktickým lékařem, se speciálně pedagogickým centrem). Organizuje i metodické přednášky, což přispívá ke zvyšování odbornosti pracovníků.

Promyšlená organizace provozu školy a pedagogického procesu zajišťuje bezproblémový chod MŠ. Veškeré problémy spojené s organizací provozu školy řeší ředitelka uvážlivě a ve prospěch dětí. Celkově lze organizaci hodnotit jako velmi dobrou.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka má vytvořen účinný systém vedení a motivování pracovníků a pružně inovuje i způsob řízení. Aktivně zapojuje učitelky do řešení problémů školy a poskytuje jim i prostor pro vyjádření jejich názorů. Reaguje na nové podněty v oblasti pedagogiky a systematicky vede učitelky k uplatňování komplexnějšího pojetí předškolní výchovy. Zajišťuje dostatek odborné literatury a cíleně je vede k samostudiu. Na pedagogických radách podněcuje diskusi a systematicky vede učitelky k projednávání nových poznatků získaných studiem, nebo ze seminářů, které společně vyhodnocují. Svým otevřeným přístupem usiluje o vytvoření vstřícných a spolupracujících vztahů na pracovišti. Uplatňuje převážně participační styl řízení.

Vedení a motivování pracovníků má velmi dobrou úroveň a kladně se odráží i do vzdělávací práce.

Kontrolní mechanismy

Ředitelka provádí kontrolní činnost pravidelně. Využívá jak průběžných a neformálních forem kontroly, tak i plánovaných a cílených. Pedagogický proces sleduje prostřednictvím hospitací. Úkoly, které si pro ně stanovuje, se sice vztahují ke koncepčním záměrům, jsou ale mnohdy příliš obecné a málo diferencované. Ze záznamů (i z provedené hospitace při inspekci) pak vyplývá, že závěry z kontrol nebývají jasně pojmenovány a výsledky analyzovány. Vždy jsou ale uváděna doporučení pro další práci učitelky. Následné kontroly jejich plnění zatím ředitelka systematicky a důsledně neprováděla. Z jejího přístupu je však zřejmé, že chápe kontrolu pozitivně a využívá ji k metodickému a odbornému vedení učitelek.

Kontrolní mechanismy, i když ne vždy plní důsledně zpětnovazební funkci, fungují dobře.

Hodnocení kvality řízení

Úroveň řízení byla hodnocena jako velmi dobrá. Pozitivní je především ujasněná orientace ve výchovně vzdělávacím působení, vyjádřená v koncepčních cílech. Ředitelka pro ně získává své spolupracovnice, které citlivě vede. Usiluje o pozitivní a vstřícné vztahy na pracovišti. Klade důraz především na vzdělávání a vytváří pro to podmínky. Organizačně zajišťuje chod školy velmi dobře a zodpovědně. Pouze rozdělení dětí do tříd neodpovídá současným integračním tendencím a kontrolní činnost není dostatečně diferencovaná.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- povinná dokumentace ve smyslu § 45 b zákona ČNR 76/1978 Sb., o školských zařízeních, v platném znění
- pracovní plán
- vnitřní řád školy
- provozní řád
- uspořádání činností dětí během dne v MŠ a v internátní MŠ
- pracovní doba zaměstnanců MŠ
- pracovní náplně
- zápisy z pedagogických porad
- dokumentace BOZP a PO
- kniha úrazů
- záznamy o provedených kontrolách
- jednací protokol
- dokumentace k zařazení do sítě škol
- výroční zpráva o činnosti MŠ
- přehledy výchovné práce
- plány výchovné práce
- záznamy o dětech

ZÁVĚR

Výrazná pozitiva:

- velmi pěkné a vkusné prostředí MŠ
- vhodně volená koncepce osobnostně orientované výchovy
- zodpovědné řízení a vedení lidí
- vytváření podmínek pro integraci dětí se speciálními potřebami

Výrazná negativa:

- malá cílevědomost a systematicčnost v přípravě a plánování vzdělávacího procesu
- nevhodné rozčleňování dětí do tříd denních a internátních

Doporučení:

1. Dokončit zajištění integrace dětí se speciálními potřebami i s případným personálním zabezpečením.
2. Integrovat internátní děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí mezi děti většinové populace a rozvíjet tak přirozeně multikulturní výchovu.

Kvalitu výchovně vzdělávací práce ovlivnilo plánování, které nebylo dostatečně promyšlené a cílené. Vzhledem k náročným podmínkám a dalším ukazatelům, které mají vliv na pedagogický proces však byla vzdělávací činnost celkově hodnocena jako dobrá.

Kvalita řízení, i přes relativně krátké působení ředitelky na škole (jeden rok ve funkci), byla hodnocena jako velmi dobrá.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu byly vzhledem k účelu jejich poskytnutí a stanovenému výchovně vzdělávacímu programu využity efektivně.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Eliška Vencálková
Členové týmu	Mgr. Hana Tesaříková

V Brně dne 10. listopadu 1999

Datum a podpis ředitelky předškolního zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:10 11. 1999.....

Razítko

Mgr. Zdeňka Králová

.....
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti předškolního zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka předškolního zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Brno	24. 11. 1999	480/99 - 11087
Zřizovatel Brno - MČ Brno-jih	24. 11. 1999	481/99 - 11087

Připomínky ředitelky předškolního zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nepodány